

מבדק בעברית

חוברת טקסטים

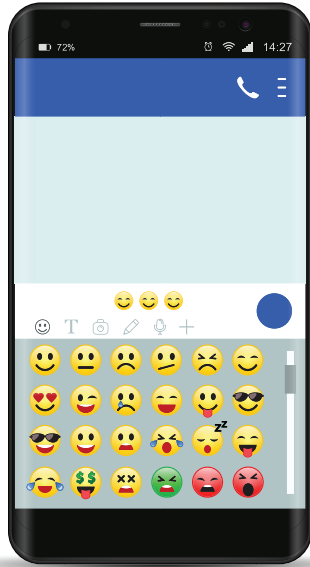
כיתה
ח

טקסט 1

מי צריך שפת גוף כשיש לנו מקלדת אימוג'ים

לירז מרגלית

האימוג'ים הצטרפו לחיינו לפני 20 שנה בערך, ומאז הם ממלאים יותר ויותר תפקידים. ואיך המוח שלנו מגיב עליהם?

כ־70% מהתקשורת הבין-אישית מבוססים על רמזים בלתי מילוליים, כגון הבעות פנים, טון דיבור ומחוות גופניות. ללא רמזים בלתי מילוליים אלו לא ניתן להבין לעומק את כוונות האחר, את תחושותיו ועד כמה הוא נמשך אלינו או נרתע מאיתנו. במעבר מדיבור פנים אל פנים לתקשורת הדיגיטלית הכתובה רמזים אלו נעלמים – במילים אחרות, 70% מהתקשורת הולכים לאיבוד.

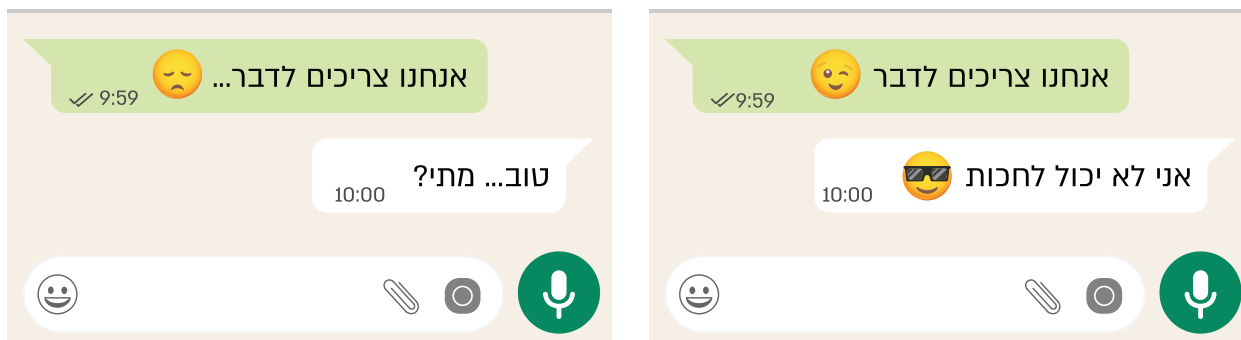

אימוג'י "בוכה מצחוק" הוא אימוג'י המסמל תחושה של צחוק ושמחה. הוא אחד מן האימוג'ים הפופולריים ביותר ברשתות החברתיות. בשנת 2015 אימוג'י זה נבחר על ידי מילון אוקספורד וזכה לתואר מילת השנה, למרות שאיננו מילה. הוא נבחר כי הוא משקף בצורה הטובה ביותר את מצב הרוח והדברים שהעסיקו את העולם באותה שנה. בשנת 2017 נמצא כי האימוג'י הבוכה מצחוק הוא השימושי ביותר מבין כל האימוג'ים.

מתוך ויקיפדיה

כמענה לכך נוספו האימוג'ים למקלדת הדיגיטלית. הם פותחו לראשונה ביפן ב־1998 על ידי מהנדס ששמו שִיגִטָקָה קוֹרִיטָה, וב־2011 חברת "אפל" (Apple) הוסיפה אותם למקלדת בטלפון הנייד. 10 ארבע שנים לאחר מכן האימוג'ים עם דמעות הצחוק נבחר למילת השנה של מילון אוקספורד בהיותו המייצג הטוב ביותר של החידושים הלשוניים של אותה שנה, 15 ובהותירו מאחור מילים שהיו נפוצות, כמו "מהגרים". 92% מהמשתמשים באימוג'ים באופן קבוע יעידו כי לא ניתן לערער על נחיצותם לתקשורת הדיגיטלית, לעיתים 20 אף ללא מלל נלווה.

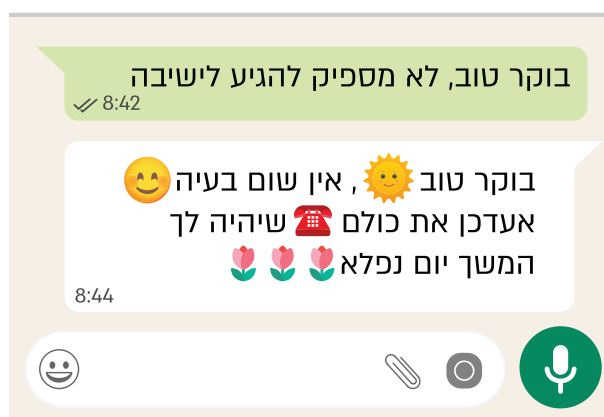
כשם ששינוי טון הדיבור של קולנו או שילוב של הבעת פנים מסוימת מוסיפים משמעות, כך אימוג'י מוסיף רמזים בלתי מילוליים לתקשורת הדיגיטלית הכתובה ומאותת כיצד יש להבין את המילים. קחו לדוגמה את ההודעות האלה:

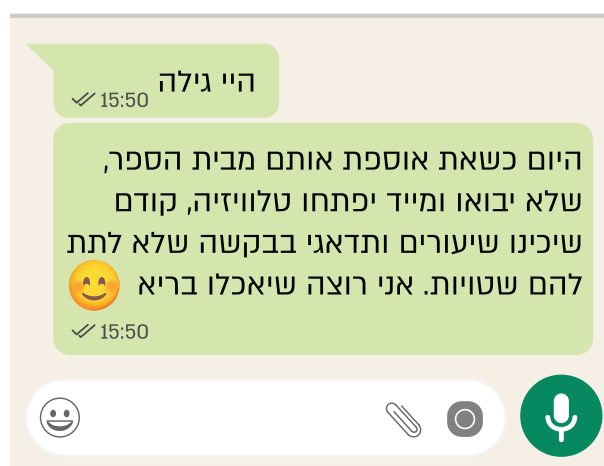
האתגר עבור מקבל המסר הוא לנסות להבין את כוונת הצד השני. התוספת של פנים מחייכות או עצובות מבטאת את המשמעות מאחורי המילים ומסייעת להבין מתי הדברים נאמרים בפנים מחויכות, בהומור או בציניות.

אף על פי שזו הייתה המטרה של האימוג'ים, מראיונות שערכתי עם המשתמשים בהם עולה כי הם מזמן לא משמשים רק תוספת שנועדה להסביר את משמעות המסר המועבר על ידי הדובר. שפת האימוג'י יצרה כללים להתנהגויות מקובלות בחברה. כיום מי שאינו מוסיף אימוג'י לתקשורת נחשב כמי שמפר את הכללים להתנהגות בחברה.

"נראה לי מטופש להוסיף אימוג'י להודעות. אני מרגיש שזה נכפה עליי, שאם אני לא מוסיף, אז אני לא מנומס", אמר לי אחד המרואיינים. "תראי הודעה מהיום בבוקר. שלחתי וטסאפ (WhatsApp) להודיע למזכירה שאני מאחר. כתבתי: 'בוקר טוב, לא מספיק להגיע לשיבה'. היא ענתה לי: 'בוקר טוב (שמש מחייכת), אין שום בעיה (חיוך) אעדכן את כולם (טלפון) שיהיה לך המשך יום נפלא (שלושה פרחים)'. כשהגעתי למשרד אמרו לי שיש לי בעיות בתקשורת כי כתבתי 'בוקר טוב' בלי לחייך."

אחד היתרונות המרכזיים, שהעלו בעיקר נשים, היה שימוש באימוג'ים לריכוך טון השיחה. מראיונות עולה כי גם דברים קשים נתפשים כמרוככים יותר בעת הוספת אימוג'ים לתקשורת. במקרים שבהם אנו מתקשים לומר את הדברים "בפנים", המכשירים הדיגיטליים מאפשרים לנו להוסיף סמיילי ולהגיד את הדברים הקשים בנימה מרוככת. אחת המראיינות אמרה: "כשאני מדברת עם סבתא של ילדי ואני רוצה שהיא תפסיק לתת ממתקים לילדים, אני אעדיף לשלוח הודעה ולהוסיף סמיילי מאשר לומר לה בפנים. הינה כך:

נוסף על כך אימוג'י מסייע לשבור את הקרח. לאחר שהוספנו חיוך למסר, התקשורת הופכת להיות רשמית פחות ואישית יותר. צריך, כמובן, להביא בחשבון מיהו הנמען ומהי סיבת ההתקשורת עימו. למשל לא שולחים סמיילי כשכותבים דואר אלקטרוני (אימייל) רשמי.

אף על פי שאימוג'י אינו מחליף הבעה אמיתית של רגש, החשיפה אליו פועלת, במקרים מסוימים, בדומה להבעה אמיתית של רגש. מחקרים הראו שכשאנו מביטים באימוג'י שנשלח אלינו, מופעלים במוחנו אותם חלקים האחראים לזיהוי פנים והבעות אנושיות. חשוב להדגיש שלאימוג'י מחייך אין אותה השפעה מיטיבה של חיוך אנושי, אך עדיין יש בכוחו להשפיע על מצב רוחנו. מעניין שהשפעה זו משמעותית יותר אצל ילדים מכיוון שאלו נחשפו לאימוג'ים בשלבים מוקדמים של חייהם בניגוד למבוגרים, שרכשו את ההבנות לגבי משמעות האימוג'ים רק בשלב מאוחר.

אז נכון שאימוג'י יכול להוות תחליף לשפת גוף, לרכך את השיחה, להחליף מילים ולעורר רגשות חיוביים, עם זאת חשוב לזכור שאין תחליף לתקשורת פנים אל פנים. כשנבדקו רמות ההורמון אוקסיטוצ'ין, האחראי ליצירת קשר ואמון בין אנשים, במצבים שונים, למשל בתגובה לאימוג'י, בשיחת טלפון, בשיחת וידאו ובתקשורת פנים אל פנים, נמצא שתקשורת פנים אל פנים הובילה לשחרור רמות גבוהות יותר של ההורמון הזה במוח באופן משמעותי. לכן יש לזכור שלא משנה כמה סמיילים נפזר בהודעה, הם לא יובילו לשחרור רבע מכמות ההורמון המופרשת בחיבוק אמיתי.

מעובד לפי לירז מרגלית, "מי צריך שפת גוף כשיש לנו מקלדת אימוג'ים", 28.09.2018, דה־מרקר.

המשיכו לקרוא בעמוד 6.

"שפת האימוג'י",

הבלוף¹ הלשוני הגדול של המילניום²

רוביק רוזנטל

האימוג'ים הם משחק חביב, ומתאימים לכמה שימושים בסיסיים. מעבר לכך מדובר בגלריה סתמית של איורים. לאימוג'ים אין יכולות בסיסיות שיש לכל שפה המוכרת לנו, אין שפת דיבור, אין כישורי סיפור, אין גמישות ומגוון או כל תועלת אחרת.

האימוג'י כובש את העולם, וכבר הפך מקור ליצירת רעיונות חדשים על השפה ובסיס לתיאורים של עולם עתידי, עולם ללא מילים. הרעיונות נודדים מהתלהבות עממית מכך ש"נולדה שפה חדשה", "זו שפת העתיד", "שפה פשוטה וכלל עולמית", ועד להתלהבות של חוקרים ואנשי הגות הטוענים טענות דומות בלשון מלומדת.

לדוגמה חוקר ומבקר ספרות מוערך טוען: "שפת האימוג'י היא, כנראה, השפה השלטת במאה ה-21. זו עובדה לא לגמרי מפתיעה בהתחשב בטכניקה הפשוטה שעליה היא מתבססת. שפת האימוג'י החליפה את השימוש במילים בשימוש בסמלים. הרעיון של שפת סמלים התפתח בתרבויות עתיקות עוד בטרם התפתחה שפה, ונראה ששפת האימוג'י של ימינו מחזירה אותנו לשפת הסמלים כפי שהייתה בעבר, ולמעשה מבשרת על מותה של השפה כפי שהיא מוכרת לנו." חוקר זה אינו לבד. ממש לא.

התפיסה הזאת מעלה כמה שאלות. השאלה הראשונה – מה ההתלהבות הגדולה? אילו היינו מתבשרים היום שנשוב לרכוב על חמורים במקום לנסוע במכוניות אוטומטיות, הייתה האנושות נכנסת לדיכאון. אילו היינו חוזרים לימי הדלקת המדורות כדי להודיע על ראש חודש במקום להשתמש בטלפון נייד, היינו לפחות מרימים גבה בכליאה. אבל לחזור לשפת ציורים פרימיטיבית, דלה, זו בשורה של ממש. השתגעתם, חברים?

השאלה השנייה חשובה יותר. האם התחזיות הנרגשות האלה מציאותיות? ובכן, לא. אין להן אחיזה במציאות. לא היום וגם לא בעוד שלושים שנה וחמישים שנה. שפת האימוג'י היא משחק כלל עולמי מגניב. שום דבר לא מעבר לכך. זו אינה שפה. אין לה יסודות המאפשרים שפה, ואין לה תוחלת חיים של שפה.

1 בלוף – שקר (בלשון דיבור)

2 מילניום – פרק זמן של אלף שנים

מהם אימוג'ים? למה הם באמת משמשים? האימוג'ים מתרגמים לאיורים פעולות דיבור בסיסיות או ביטויי רגש בסיסיים, למשל אישור. הבעת תמיכה. הבעת הזדהות. הבעת אכזבה. תודה. 25 סליחה. צחוק פרוע. בכי מר. שכחתי משהו?

זה מה שאימוג'ים עושים. במקום אוקיי – בוהן מונפת. במקום תודה – כפות ידיים צמודות. במקום הבעת הזדהות – פרצוף מחייך. במקום הבעת אהבה – לב (שהיה סמל גרפי הרבה לפני הולדת האימוג'י). אהבה גדולה – עשרה לבבות. במקום ברכה – זר פרחים. ברכה נרגשת – שלושה זרים.

ומה חוץ מזה? מערכת משומנת של יחסי ציבור מודיעה לנו מדי פעם ש"יצא אימוג' חדש". למשל אבוקדו. מה בדיוק אפשר לעשות באימוג' של אבוקדו? אפשר לכתוב איתו מתכונת אבוקדו? לתאר את המרקם שלו? לספר את תולדות האבוקדו? גלריית האימוג'ים נראית כמו מילון מצויר לילדים, הכולל ציורים של חיות, צמחים, פריטי לבוש וכלי בית. מילונים כאלה כבר קיימים לפחות מהמאה ה־19.

בני האדם דיברו שנים רבות לפני שיצרו כתב. החסידים של האימוג'ים מתעלמים מכך שאי אפשר לדבר באימוג'ים. האימוג'ים לא נועדו ש"נדבר" אותם, לכל היותר נתרגם אותם – אבוי – למילים. והרי הדיבור הוא חייה של השפה, הקטר המניע אותה. מה תורמים האימוג'ים לדיבור? כלום. שום דבר. אי אפשר להטות אימוג'ים (יחיד, רבים, נטיות פועל). אין מילות יחס. אין מטבעות לשון. לאימוג'ים אין משלבים. אין סלנג. אין שמות פרטיים. אי אפשר לכתוב משפט, ואי אפשר לספר סיפור באימוג'ים, ומי שמנסה לעשות זאת מאבד מייד את הנמענים שלו, המביטים בחוסר הבנה ברצף של ציורים שלא אומרים להם דבר.

"יצאו כבר 3,000 אימוג'ים", הכריז אחד מחסידי האימוג'ים בשמחה לא מוסתרת השבוע בטלוויזיה. 3,000 אימוג'ים! ואו!! לשפה העברית הקטנה כ־80,000 מילים. מ־80,000 המילים אפשר לייצר מיליארדי צירופים. העושר הזה מאפשר גמישות לשונית אין־סופית, וזו רק העברית. כל צירוף יספר סיפור אחר. עשרות צירופים ייצרו שיר, פזמון ואפילו דואר אלקטרוני (אימייל), שבאמצעותו קובעים סדר יום לשיבה. מאות צירופים ייצרו מאמר מדעי או ידיעה עיתונאית. אלפי צירופים ייצרו סיפור או פסק דין. מה לכל אלה ולשפת ציורים פרימיטיבית?

הבה נמשיך לשחק במשחק האימוג'ים כדי לייצג חיוך, תודה, ברכה, אישור, חיבה. זה מכניס צבע לתקשורת הסלולרית־אינטרנטית. אבל, חברים, אל תספרו לנו שנוצרה כאן שפה חדשה, זה מעליב אתכם. ואם אתם בכל זאת משוכנעים בכך, אל תשמחו כל כך. אם המשחק הזה מלמד על השלבים הבאים של התפתחות האנושות, זה סופה של התרבות האנושית, סופה של הספרות, סופה של הכתיבה, סופה של המחשבה, סופה של השפה.

מעובד לפי רוביק רוזנטל, "שפת האימוג'י", הבלוף הלשוני הגדול של המילניום", 14.02.2020, אתר "הזירה הלשונית".
© כל הזכויות שמורות למחבר.

איורים: shutterstock.com

חברת טקסטים 6811 בעברית לכיתה ח

כל הזכויות שמורות למדינת ישראל, משרד החינוך, ראמ"ה. השימוש במסמך זה, לרבות הפריטים שבו, מוגבל למטרות לימוד אישיות בלבד או להוראה ולבחינה על ידי מוסד חינוך בלבד, לפי הרשאה מפורשת למוסד חינוך באתר ראמ"ה. זכויות השימוש אינן ניתנות להעברה. חל איסור מפורש לכל שימוש מסחרי וכן לכל מטרה אחרת שאינה מסחרית. אין להעתיק, להפיץ, לעבד, להציג, לשכפל, לפרסם, להנפיק רישיון, ליצור עבודות נגזרות בין על ידי המשתמש ובין באמצעות אחר לכל מטרה או למכור פריט מפרטי המידע, התוכן, המוצרים או השירותים שמקורם במסמך זה. תוכן המבנים, לרבות טקסט, תוכנה, תמונות, גרפיקה וכל חומר אחר המוכלל במסמך זה, מוגן על ידי זכויות יוצרים, סימני מסחר, פטנטים או זכויות יוצרים וקניין רוחני אחרות, ועל פי כל דין; כל זכות שאינה ניתנת במסמך זה במפורש, דינה כזכות שמורה.